SZEGEDI ÜNNEPI HETEK

Verdi: A végzet hatalma. Előadás a Dóm téren, este 8 órakor.

VIII. Művelődéselméleti nyári egyetem. Ünnepélyes megnyitó délelőtt 9 órakor a Biológiai Központban. A hallgatókat dr. Kiszely György, az orvostudományok kandidátusa, nyugalmazott egyetemi tanár, a TIT megyei elnöke köszönti. Megnyitót mond dr. Kurucz Imre, a TIT főtitkára. Előadás 11 órától.

XX. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában.

Gorka Lívia keramikusművész kiállítása a Gulácsy Lajos Teremben, délelőtt fél 10-től este 6 óráig.

Szentirmai Zoltán szobrászművész tárlata a Közművelődési Palota kupolájában.

Kondor Béla monotípiái. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, július 29-ig.

Kecskés Ágnes textiltervező kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központ „B" Galériájában.

1978 legjobb plakátjai. Kiállítás a November 7. Művelődési Házban, augusztus 15-ig.

Képek a Tiszáról. Horváth Dezső és Gyenes Kálmán fotókiállítása a tápéi Juhász Gyula Művelődési Házban, augusztus 9-ig.

A Solar alkotócsoport fotókiállítása a dorozsmai Petőfi Sándor Művelődési Házban.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Hunok, avarok, magyarok; Lucsgyűjtemény; Épülő Szeged; Kőolaj és földgáz; Ember és környezete; Csongrád megyei parasztbútorok és -viseletek; „Vasvirágok" — a szegedi lakatos- és kovácsmesterség 200 éve; Móra-emlékszoba. A szegedi várban „Tűzön vízen keresztül él Szeged" — kiállítás a szegedi nagy árvíz 100 éves évfordulójára. A kiállítások nyitva mindennap 10-től 19 óráig.

Az örök Tisza. A Somogyi-könyvtár kiállítása a könyvtár olvasótermében, megtekinthető naponta 10 és 19 óra között.

Szép könyv kiállítás a Technika Házában, augusztus 4-ig.

Ifj. Lele József néprajzi gyűjteménye Tápén (Vártó u. 4.), megtekinthető délelőtt 10-től délután 2 óráig.

Fesztiválkórus

Régen volt már ilyen a szabadtéri történetében: az operabemutató szenzációja — a kórus. A *Szlovák Filharmóniának A végzet hatalmában* közreműködő énekkara osztatlan elismerést, nagy sikert aratott. Hivatásos együttesről lévén szó, a zenei pontosság dicsérete talán kissé furcsának tűnhet a szemükben, hiszen nem tudhatják, hogy a szabadtéri közönségét e tekintetben sem kényeztették az utóbbi években. Ami jót viszont a kórus hangzásáról, annak erejéről, hajlékonyságáról okkal mondhatunk — bizonnyal örömükre szolgál. Hiszen mindössze harmadszor énekelnek operát, ezúttal — ráadásul — tető nélküli színházban.

Lubomir Matl karigazgatót még a bemutató előtt kérdeztük, hogyan befolyásolja munkájukat a helyszín?

— A teret megpillantva rögtön arra gondoltam: ez a legjobb, amit el lehet képzelni. Számos szabadtéri színpadot ismerek, amelyek korántsem rendelkeznek a szegediéhez hasonló hangzásviszonyokkal. Itt a teret körülölelő épületek akusztikai biztonságot adnak; ez az építészeti környezet a szabadtéri operaénekelés kétségtelenül meglevő gondjai közül párat levesz az énekkar válláról. Az is bizonyos azonban, hogy hangerő szempontjából képtelenség ugyanazt nyújtani, mint zárt térben. És még egy problémánk adódott a próbák során: az énekkar tagjainak elég szokatlan, hogy a zenekart nem jól hallják, ilyenformán kissé magukra hagyva kénytelenek énekelni.

— *Úgy tudom, mindössze egy éve dolgozik a Szlovák Filharmónia Énekkarával, de korábban is kitűnő kórusok karigazgatója volt.*

— Többek között az ostrawai, később pedig a prágai filharmóniai kórussal dolgoztam, néhány évig a nemzetközi hírű brnói egyetemi kórust, a Morva Tanítók Énekkarát vezettem. Brnóban ma is tanítok, az ottani, Janacekről elnevezett zeneakadémián a karigazgatókat képző osztályt vezetem.

Lubomir Matl sokoldalú muzsikus: a konzervatórium zongora és orgona tanszakán is oklevelet szerzett, zeneszerzést is tanult a főiskolán, a karigazgatáson kívül. Dirigensként hétfőn a dómbeli hangversenyen mutatkozik be a szegedi közönségnek.

Bár kórusának szabadtéri szereplése sokatmondó, a 91 tagú énekkar művészi pályafutásának főbb állomásaira — talán éppen ezért — bizonnyal kíváncsi a közönség. A tájékoztatást a magyarul kitűnően beszélő

Lubomir Matl, a karigazgató

titkártól, *Emília Klinovától* kaptuk: amatőr énekkarok tagjaiból és néhány hivatásos énekesből alakultak 1947-ben, a pozsonyi rádió kórusaként. Tíz esztendő múlva kerültek a filharmóniához, azóta elsősorban oratorikus és szimfonikus művek előadására specializálódtak. Ma már természetesen kizárólag képzett énekeseket foglalkoztatnak. Gyakran kérik a kórust fesztiválszereplésre, rendszeresen fellépnek a Prágai Tavasz koncertjein, a pozsonyi zenei ünnepségeken, a bécsi ünnepi hetek rendezvényein. Strasbourgban a zenei fesztiválon oratorikus műveket énekeltek (ehhez a városhoz fűződik az egyik operaszereplésük is, a *Borisz Godunov*ban léptek fel), részt vettek a *Händel* zenei ünnepségeken Halléban. Emlékezetes pódiumszerepléseik között tartják számon a *Bruckner* ünnepi játékokon való részvételt, ahol *Wagner*-műveket énekeltek, *Az istenek alkonyát* és a *Parsivalt*. Tavaly a Budapesti Zenei Hetek alkalmából *Stravinsky: Oedipus Rex* című művében *Ferencsik János* vezényletével énekeltek. Egyébként több Hungaroton-lemez készült közreműködésükkel, többek között *Liszt: Szent Erzsébet legendájá*nak felvételét is Budapesten készítették, a lemez nagydíjat nyert Párizsban; szerepeltek a *Bartók*-összkiadásban is, legutóbb pedig *Dvorák*-kóruművekkel önálló lemezük jelent meg.

A különböző fesztiválokon kívül Európa sok pódiumán léptek már fel, a szegedi vendégszereplés előtt Hollandiában voltak, ahol tizenkét alkalommal énekeltek *Janacek Ószláv miséjét.*

Sulyok Erzsébet

A tizenharmadik

Mától: ifjúsági napok

Négy napon át ismét a fiataloké lesz a város. A KISZ Szeged városi bizottsága és az Express Utazási Iroda július 27. és 30. között tizenharmadik alkalommal rendezi meg a Szegedi Ifjúsági Napokat. A Nagyállomásra s a Marx térre ma futnak be az első különvonatok és -autóbuszok: péntektől hétfőig mintegy tízezer hazai és külföldi vendég érkezik Szegedre.

Az idei találkozónak már a nyitánya is gazdag, szórakoztató programot kínál. A Tisza-parton felállított színpadon délről este 9 óráig Horváth András és Tóth András ad diszkóműsort. A SZIN ünnepélyes megnyitóját délután 4 órakor az újszegedi szabadtéri színpadon tartják. Többek között fellép itt a Fanti és a Western-folk együttes, Nagy Bandó András, Torma László, Csizmadia Sándor, valamint az ÉDOSZ Szeged Táncegyüttes. Este 7 órakor az Ifjúsági Házban dzsesszfesztivál kezdődik, az East, a Hot-jazz és a Jazz-Impex együttes közreműködésével. A JATE-klubban Sartre Tárgyalás című darabját tekinthetik meg az érdeklődők délután 5 órától, az egyetemi színpad előadásában. A Vidia-klubban karatebemutató, a DÉLÉP- és a Posta-klubban pedig zenés műsor lesz este 8 órától. Akik a szabadtéri játékokra váltottak jegyet, Verdi: A végzet hatalma című operáját nézhetik meg. Az újszegedi kertmoziban este 10-től a Rosszemberek című színes magyar filmet vetítik.

Az Express-jeggyel rendelkező fiatalok az ifjúsági napok idején ingyen utazhatnak a szegedi villamosokon és a trolin. Holnap, szombaton délelőtt szabadtéri grafikai kiállítás nyílik a Tisza-parton, a színpadon amatőr színjátszók mutatkoznak be. A hagyományos ifjúsági karnevál délután 5-kor, az utcabál este 10-kor kezdődik.

Néptánctábor Kisteleken

Az úttörők hagyományos népművészeti táborainak néptánc „részlege" Csillebércről már korábban is Szegedre „költözött" néhány alkalommal; az eddigi szegedi országos néptánctáborok sikere révén kapta az idén is az Országos Úttörő Elnökség megbízását a megyei elnökség és az ÉDOSZ táncegyüttes vezetősége — úttörőkorú néptáncosok és együttesvezetők találkozójának megrendezésére.

Az országos néptánctábor színhelye ezúttal Kistelek, a program: előadások néprajzi és népművészeti témakörökből, tánctanulás. Neves népművészek látogatnak majd el a táborba, a gyerekek elleshetik mesterségük fogásait és az idén először mesemondókat is hallgathatnak. Különféle vetélkedőket rendeznek, megismerkednek Szeged kulturális értékeivel. A néptánctábor tegnap délutáni megnyitóünnepségén *Trencsényi László*, a Magyar Úttörők Szövetsége kulturális szakbizottságának titkára köszöntötte a résztvevőket. A tábor augusztus 2-án zárja kapuit.

Vendégművészeink

Ács S. Sándor felvétele

Ma, pénteken este másodszor mutatják be a Dóm téri szabadtéri színpadon Verdi A végzet hatalma című operáját. Képünkön: Szergej Lejferkusz (Don Carlos) és Nelly Boskova (Preziosilla), az előadás két külföldi vendégművésze, a tábori jelenetben

Tankönyvcsúcs a vakációban

A diákok vakációznak, „tankönyvcsúcs" van viszont a kiadóknál, a nyomdákban, a könyvkereskedőknél.

— Valamivel rosszabbul állunk, mint az elmúlt tanév előtt. Tavaly ilyenkor már több tankönyv várta nálunk, hogy eljuttassuk az iskolákba, a könyvesboltok raktáraiba — mondotta Drucker Tibor, a Könyvértékesítő Vállalat igazgatója.

— A vállalatnak összesen 2400-féle tankönyvet kell 300 könyvesbolton keresztül, 8000 oktatási intézmény között elosztania, a korábbi 75 nap helyett — a hosszúra nyúlt tanév miatt — gyakorlatilag az idei vakáció hatvan napja alatt. Csak a kiadók, a nyomdák, a könyvkereskedők és az iskolák összehangolt, szinte órára egyeztetett tevékenységével érhetjük el, hogy valamennyi tankönyv csengőszóra ott legyen az intézményekben, az iskolákban. Nem véletlenül hangsúlyozom az iskolákat is, korábban ugyanis átmeneti raktárnak rendelkezésre bocsátották a vakáció alatt amúgy is üresen álló tantermeket, tornatermeket, az idén viszont több helyütt nem fogadják a kiszállított könyveket. A tankönyvek több mint 85 százaléka egyébként a Tankönyvkiadó Vállalat gondozásában jelenik meg.

— A szeptember elején kezdődő tanévre 1179-féle tankönyvet, munkafüzetet és feladatlapot bocsátunk az általános és középiskolai tanulók rendelkezésére — mondotta ezt követően Petró András, a Tankönyvkiadó Vállalat igazgatója. — Ebből 481-et újonnan jelentetünk meg, s 147-féle kötet az új tantervek bevezetéséhez készül. Ezzel folytatódik az 1978—79-ben indult tankönyvprogram az általános iskolákban és szakközépiskolákban, s megkezdődött a gimnáziumban. Napjainkig 366-féle tankönyv kész az újakból, s az előrejelzések szerint, jelenleg úgy tűnik, 24-féle alsó- és középfokú iskolai tankönyv augusztus utolsó napjaira, tizenkettő pedig csak szeptember eleje után készül el. Az általános iskolai könyvek közül napjainkban még 17-féle hiányzik, de csak háromféle nem lesz ott az első csengőszóra az iskolákban. Egyik ezek közül az általános iskolai ötödik-nyolcadik osztályos rajz munkafüzet, amelynek elkészítéséhez később fogott hozzá a nyomda, mint ahogy megállapodtunk. (MTI)

Új eljárás

Élelmiszerek minőségének vizsgálata

Az élelmiszer minőségének vizsgálatára új eljárás kidolgozása kezdődött meg a Központi Élelmiszeripari Kutatóintézetben. A módszer lényegében a jelenlegi érzékszervi, vagy kémiai minőségmeghatározás helyett a gyorsabb, s főként nagyobb biztonságot jelentő fizikai meghatározáson alapszik.

Az új módszerhez egy különleges optikai műszert vásárolt külföldről az intézet, ezzel világítják át a minősítésre szánt gyümölcsöt vagy más élelmiszert. Abból, hogy az anyagon meddig hatol át a különböző hullámhosszúságú fénynyaláb, következtetni lehet az összetételre, az élelmiszer beltartalmára. A kutatók most valamennyi fontosabb élelmiszerhez elkészítik az úgynevezett elnyelési színképet, ennek során meghatározzák egy-egy tulajdonságra — szín, fehérjetartalom, zsírtartalom — a megfelelő színtartományt, így az előre elkészített színmintával összehasonlítható a vizsgálat eredménye.

Jelenleg egyebek mellett az alma, az őszibarack, a paradicsom, a sajt, a szafaládé elnyelési színképét alakítják ki. Természetesen ez hosszadalmas, bonyolult vizsgálatsort igényel, amelyhez még a számítástechnikát is segítségül hívják. (MTI)

Ha én is Mézga Aladár lehetnék...

Ma már középkorú férfiak emlékeiben bizonyosan megtalálhatók az idestova évtizedes Mézga Gézának és b. nejének dialógusai. Talán azért, mert legtöbbjüknek szintén meglehetett a maguk Hufnágel Pistije... Ám valószínűleg még ők sem emlékeznek azonban Mézga Aladárra. A zseniális ifjú fizikus-rosszcsontra, aki időnként észveszejtő családja, a Mézga-família elől magá konstruálta, hegedűtokban hordozható és fölfújható űrhajón röppen el esténként Blöki kutyájával egy-egy fura bolygóra. A mai 6—8 éveseknek pedig végképp ismeretlen lehet. Most, egy érdekes gyermekfoglalkozás-kaland indításaként — találkozhattak vele.

Nyári délelőtt Újszegeden, a November 7. Művelődési Házban. Ötven-hatvan nebulóval, a Rózsa Ferenc sugárúti általános iskolában levő napközis tábor kis lakóival. Akik pár perc múlva önfeledten tapsolnak, együtt énekelnek Ákommal és Bákommal, a két mókamesterrel. Azután Mézga Aladár különös kalandjaiban gyönyörködnek, újra énekelnek, majd fölfedezik a „véletlenül" elveszett-eldugott Csupakócot. Ugyanis ő lenne a minta embernagyságú figurák készítéséhez. De mi történik hirtelen? Csupakóc megmozdul, hangot is ad — és rövidesen átveszi a vezetést. Térül-fordul, s már a filmről, Mézga Aladár űrutazásairól van szó. Legyünk mi is űrhajósok! S a bábkészítés — a Mars-lakók (Vénusz-lakók?) elleni rejtőzködéshez szükséges öltözékkészítéssé alakul.

A Bartók Béla Művelődési Központ három fiatal népművelője, *Szekeres Ferenc, Pacsika Emília* és *Trabalka István* kétnapos, jóformán nonstop gyermekprogramot állított össze a napközis tábor kicsinyeinek: „Hurrá, űrhajósok leszünk!" A Bojtorján-együttes eltűnik, később megkerül és koncertet ad, az űrutazás pedig — mint minden egyéb is — a Földön végződik. Közben: móka, ének — és egyben munka is. Lehet csodálkozni, ha két nap elteltével bármelyik ifjú Mézga Aladár-utód, talán szülei Hufnágel Pisti-emlékeire rímelve, valahogyan így sóhajt föl: de elszaladt az idő?

D. L.